

Stråkhuggning

Stråkhuggning är en hyggesfri metod inom skogsskötselsystemet trakthyggesbruk. Det är en variant av luckhuggning där luckorna görs långsmala i ytterkanten av eller inne i ett bestånd. Omloppstider förekommer, vilket innebär att skogsbeståndet delvis avvecklas och åtföljs av en nyetablering. Detta innebär i sin tur att det blir ett olikåldrigt bestånd bestående av en mosaik av stråk där varje stråk är likåldrigt.

Förutsättningar

Metoden fungerar för alla trädslag, men mindre bra för granbestånd där skaderisken är större (ex. på grund av stormskador, torkstress, rotskador) samt magra tallmarker. Av de hyggesfria metoderna är detta det mest rationella alternativet för tallbestånd förutsatt att bördigheten är god samt att stråken kan läggas i sådan riktning att det gynnar förnyringen.

Metodbeskrivning

Antalet stråk som skapas beror till stor del på hur många avverkningar

per omloppstid (omdrev) som planeras att utföras. Om hälften av ytan av ett bestånd planeras att avverkas vid första tillfället kommer det bli två avverkningstillfällen per omloppstid, om en fjärdedel avverkas vid första tillfället blir det totalt fyra avverkningstillfällen per omloppstid osv. Antalet stråk påverkas också av beståndets storlek och utformning. Åldern på beståndet kan påverka när det första ingreppet ska ske. Detta för att skogen inte ska bli alltför gammal innan den sista avverkningen.

Tiden mellan avverkningstillfällena beror på omloppstiden och

antalet omdrev, exempelvis om du har 90 år i omloppstid med tre omdrev ger det generellt 30 år mellan varje avverkningstillfälle. Om intresse och förutsättningar finns kan det vara lämpligt att se över skogsbruksplanen och se om det finns flera bestånd intill varandra som kan hållas samman till ett hyggesfritt område. Det kan till exempel vara bestånd med likartad ståndort, men med variation i ålder.

Varje stråk kan vara ca 10–20 m brett och kan läggas i ytterkant av eller inne i beståndet. Längden på stråket anpassas så att stråkets totala areal inte överstiger 0,25 ha (dvs.

STRÅKHUGGNING

en längd på 125–250 m beroende på bredden). Längre sträckor måste avgränsas på längden av ytor som inte avverkas. Dessa kan bestå av hänsynsytor (tvingande hänsyn) eller områden som lämnas just för att bryta av stråket. Områden som lämnas för att bryta av ett stråk ska vara minst den dubbla längden av stråkbredden, dvs. en stråkbredd på 10 m ger ett lämnat område om minst 20 m. En

basväg kommer i de flesta fall behöva läggas genom det lämnade området. I samband med att ett stråk avverkas så kan stråket/stråken bredvid gallras.

I ett bestånd kan det huggas ett eller flera stråk vid samma avverkningsstillfälle. Antalet stråk baseras på beståndets areal, utformning, bonitet och ålder. Stråket/stråken anpassas lämpligtvis efter terrängen. När nästa stråk ska huggas beror av när för yng-

ringen i det huggna stråket uppnått 2,5 m (om de ligger kant i kant). Den sista omgången stråk kan huggas först när det finns träd från det först huggna stråket som nått 10 m höjd. Behov av eventuell markberedning och val av för yngningsmetod beror av ståndorten. Rökning kan genomföras vid behov. Metoden ger många möjligheter till variation utifrån förutsättningarna i skogen.

Fördelar

- Kostnadseffektiv metod jämfört med andra hyggesfria metoder.
- Stor valfrihet avseende utförandet (ex. för yngningsmetod, skogsvård).
- Fungerar för alla trädslag.
- Bibehåller en kontinuitet i skogen; det finns alltid stora träd.
- Motverkar fragmentering (viktigt för biologisk mångfald).
- Bra för renskötseln.

Nackdelar

- Förhöjd risk för skador.
- Risk för bryneffekter/svältzoner (områden med hämmande konkurrens) i uppväxande skog.
- Lägre lönsamhet om stor andel avverkningsmogen (överhållen) skog måste lämnas till senare omdrev.

Stråk med gallring till vänster om avverkning

STRÅKHUGNING

Stråk med parallellförskjutning.

Stråk med parallellförskjutning
med gallring omlott med avverkning.

Flera stråk med gallring intill,
nästa stråk som avverkas ligger intill det
första. Figuren visar ett bestånd
med tre planerade omdrev per omloppstid.

Att välja hyggesfri metod

Alla hyggesfria metoder behöver anpassas utifrån gällande förutsättningar och ståndort. Nedanstående tabell är ett stöd för att välja lämplig hyggesfri metod; med utgångspunkt i aktuell ståndort och önskat framtida bestånd. Enligt Skogsstyrelsens definition innebär hyggesfritt skogsbruk på

skogsmark med produktionsmål att skogen sköts så att marken alltid är trädbevuxen utan att det uppstår några större kala ytor. En hyggesfri metod ska uppfylla följande kriterier:

1. Inga enskilda luckor över 0,25 ha,
2. Luckorna får utvidgas först när ungskogen uppnått en höjd på 2,5 m,

3. Genomsnittliga tätheten för beståndet får inte understiga § 5 Skogsvårdslagen, SVL, och
4. Det finns alltid träd inom beståndet som är minst 10 m höga.

Undantag från punkterna 2 och 3 kan göras vid vissa skärmställningar.

	Utgångsläge bestånd	Kontinuitets-skogsbruk	Trakthyggesbruk				
		Blädning	Hyggesfritt skogsbruk			Ej hyggesfritt skogsbruk	
			Luckhuggning	Stråkhuggning	Skärmställning	Konventionell avverkning	Konventionell avverkning med fröträd
Trädslag	Primära	✗	✓	✓	✗	✓	✓
	Sekundära	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Blandskog	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Skiktning	Fullskiktad	✓	✗	✗	✓	✓	✓
	Tvåskiktad	✗	✓	✓	✓	✓	✓
	Enskiktad	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Markfuktighetsklass	Blöt	✓	✗	✗	✓	✗	✗
	Fuktig	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Frisk	✓	✓	✓	✗	✓	✓
	Torr	✗	✓	✓	✗	✓	✓

Virkesförrådsdiagram

Virkesförrådsdiagram utifrån volym och medelhöjd. Diagrammet visar vid vilken volym, i förhållande till medelhöjd, som krav på förnygring ställs (5 §). Detta är även den nedre gränsen för att uppfylla kravet för hyggesfritt skogsbruk. Diagrammet visar även den lägsta volym utifrån medelhöjd som får lämnas efter gallring (10 §).

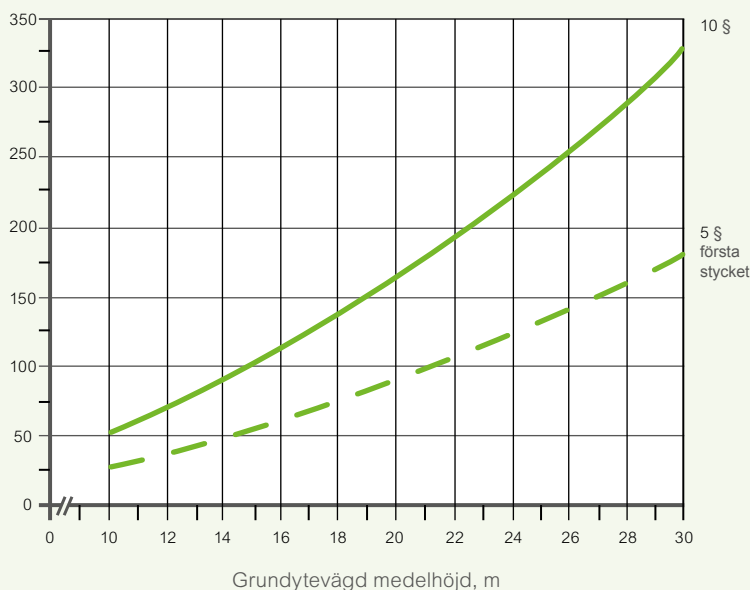
— 10 § skogsvårdslagen

Lägsta virkesförråd efter en avverkning i barrskog som syftar till att främja skogens utveckling.

- - 5 § första stycket 1 skogsvårdslagen

Virkesförråd i barrskog, björkskog och blandskog av barrträd och björk som anger den nivå där skyldighet att anlägga ny skog normalt inträder. Med barrskog avses bestånd som till minst 7/10 består av tall och/eller gran. Med björkskog avses bestånd som till minst 7/10 består av björk. Med blandskog av barrträd och björk avses bestånd som till minst 7/10 består av sådana trädslag.

Volym, m³sk/ha

Källa: Bilaga 1, Skogsvårdslagen 1 april 2022.

BILLERUD